

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 5. jūlijā
(OR. en)

11492/23

Starpiestāžu lieta:
2023/0252(COD)

POLCOM 148
SPG 5
CODEC 1290

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 4. jūlijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 426 final
Temats:	Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA, ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulu (ES) Nr. 978/2012 par vispārējo tarifa preferenču sistēmas piemērošanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 732/2008

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 426 *final*.

Pielikumā: COM(2023) 426 *final*

Briselē, 4.7.2023.
COM(2023) 426 final

2023/0252 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

**ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulu (ES)
Nr. 978/2012 par vispārējo tarifa preferenču sistēmas piemērošanu un ar ko atceļ
Padomes Regulu (EK) Nr. 732/2008**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Kopš 1971. gada, izmantojot vispārējo tarifa preferenču shēmu (VPS), Eiropas Savienība (ES) jaunattīstības valstīm¹ piešķir tirdzniecības preferences. Saskaņā ar vispārīgajiem noteikumiem, kas reglamentē ES ārējo darbību², tā ir ES kopējās tirdzniecības politikas elements.

VPS ir viens no galvenajiem ES tirdzniecības instrumentiem, kura uzdevums ir palīdzēt jaunattīstības valstīm ar tirdzniecību integrēties pasaules ekonomikā, mazināt nabadzību un atbalstīt ilgtspējīgu attīstību, veicinot galvenās cilvēktiesības un darba tiesības, vides aizsardzību un labu pārvaldību. VPS sastāv no trijiem režīmiem:

- standarta VPS — valstīm ar zemiem un vidēji zemiem ienākumiem paredz muitas nodokļu samazināšanu vai pilnīgu atcelšanu divās trešdaļās ES tarifa pozīciju;
- VPS+: īpašais veicināšanas režīms ilgtspējīgai attīstībai un labai pārvaldībai, kurā tarifi samazināti līdz 0 % kopumā tām pašām tarifa pozīcijām, uz kurām attiecas standarta VPS. To piešķir neaizsargātām valstīm ar zemiem un vidēji zemiem ienākumiem, kuras īsteno 27 starptautiskas konvencijas, kas saistītas ar cilvēktiesībām, darba tiesībām, vides aizsardzību un labu pārvaldību;
- *EBA* (“Viss, izņemot ieročus”) — īpašais režīms vismazāk attīstītajām valstīm (VAV), kurš nodrošina tām beznodokļu un bezkvotu piekļuvi visu produktu, izņemot ieročus un munīciju, ES tirgum.

Pašreizējā shēma balstās uz Regulu (ES) Nr. 978/2012³ un ir piemērojama līdz 2023. gada 31. decembrim. Ja pirms minētā datuma netiks pieņemta jauna regula, ar ko aizstāj spēkā esošo regulu, no 2024. gada 1. janvāra standarta VPS un VPS+ režīms vairs netiks piemērots. Tādējādi standarta VPS un VPS+ ietvaros veiktajam importam no jaunattīstības valstīm tiktu piemēroti vislielākās labvēlības tarifa nodokļi. Tomēr uz importu no vismazāk attīstītajām valstīm joprojām attiektos *EBA* režīms, kam nav noteikts termiņš.

Eiropas Komisija 2021. gada 22. septembrī pieņēma priekšlikumu⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par vispārējo tarifa preferenču shēmas piemērošanu. Jaunā regula atceltu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 978/2012 un stātos spēkā no 2024. gada 1. janvāra. Parastā likumdošanas procedūra turpinās, taču nav vēl pabeigta, un ir risks, ka to

¹ Apzīmējums “jaunattīstības valstis” lietots, ievērojot PTO terminoloģiju, sk., piemēram, Marrākešas līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu ievaddaļu (“Atzīstot arī to, ka ir vajadzīgi pozitīvi centieni, lai nodrošinātu, ka jaunattīstības valstis, un jo īpaši vismazāk attīstītās valstis starp tām, dabū tādu starptautiskās tirdzniecības izaugsmes daļu, kas ir samērojama ar to ekonomikas attīstības vajadzībām”) un *GATT* Veicināšanas klauzulu (“Lēmums par jaunattīstības valstu diferencētu un labvēlīgāku režīmu, savstarpību un aktīvāku līdzdalību”).

² Līgums par Eiropas Savienību — V SADAĻA: VISPĀRĪGI NOTEIKUMI PAR SAVIENĪBAS ĀRĒJO DARBĪBU UN ĪPAŠI NOTEIKUMI PAR KOPĒJO ĀRPOLITIKU UN DROŠĪBAS POLITIKU. 1. nodaļa: Vispārīgi noteikumi par Savienības ārējo darbību — 21. pants https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/teu_2008/art_21/oj.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 978/2012 (2012. gada 25. oktobris) par vispārējo tarifa preferenču sistēmas piemērošanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 732/2008 (OV L 303, 31.10.2012., 1. lpp.).

⁴ COM(2021) 579: Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI par vispārējo tarifa preferenču shēmas piemērošanu un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 978/2012.

nepabeigs laikus. Ir jānodrošina shēmas darbības nepārtrauktība pēc 2023. gada 31. decembra. Ja netiks nodrošināta VPS juridiskā pamata nepārtrauktība, saskaņā ar VPS veiktajam importam turpmāk būs jāpiemēro vislielākās labvēlības režīms, izņemot importu no vismazāk attīstītajām valstīm, uz ko varēs attiecināt režīmu “Viss, izņemot ieročus” (EBA), un tas radīs būtiskus ekonomikas satricinājumus uzņēmumiem ES un saņēmējvalstīs.

Šis priekšlikums ir iesniegts, lai nodrošinātu nepārtrauktību un pietiekamu laiku likumdošanas procedūrai, kas vajadzīga, lai pagarinātu spēkā esošo noteikumu piemērošanu un izvairītos no iepriekš minētajām negatīvajām sekām. Komisija uzskata, ka jaunajai VPS regulai būtu jāstājas spēkā iespējami drīz, vienlaikus pārtraucot esošās sistēmas pagaidu pagarināšanu. Tāpēc tiek ierosināts saglabāt pašreizējo regulu pēc 2023. gada 31. decembra bez izmaiņām līdz brīdim, kad likumdevēji vienojas par nākamo regulu un tā stājas spēkā pēc piemērota pārejas perioda.

Tā kā nav iespējams precīzi noteikt jaunās VPS regulas likumdošanas procesa pabeigšanai nepieciešamo laiku, tiek ierosināts spēkā esošo VPS regulas piemērošanas termiņu pagarināt līdz 2027. gada 31. decembrim. Tādējādi tiks dots laiks nākamās regulas izstrādāšanai, saskaņošanai un pieņemšanai un pietiekams laiks ekonomikas dalībniekiem un saņēmējvalstīm sagatavoties izdarītajām izmaiņām, izvairoties no spēkā esošās regulas beztermiņa pagarināšanas, kas faktiski saglabātu *status quo* un aizkavētu shēmas sekmīgas reformas.

Ar šo priekšlikumu groza tikai Regulas (ES) Nr. 978/2012 piemērošanas dienu.

Priekšlikums par spēkā esošās VPS regulas pagarināšanu nerada izmaksas no ES budžeta. Tās piemērošana arī neradīs muitas ieņēmumu zaudējumus salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulu (ES) Nr. 978/2012 par vispārējo tarifa preferenču sistēmas piemērošanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 732/2008

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Kopš 1971. gada Kopiena saskaņā ar savu vispārējo tarifa preferenču shēmu ir piešķirusi tirdzniecības preferences jaunattīstības valstīm.
- (2) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 978/2012¹ paredz piemērot vispārējo tarifa preferenču shēmu ("shēma") līdz 2023. gada 31. decembrim, izņemot vismazāk attīstītajām valstīm paredzēto īpašo režīmu, kuram šāds termiņš netiek piemērots.
- (3) Eiropas Komisija 2021. gada 22. septembrī pieņēma priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par vispārējo tarifa preferenču shēmas piemērošanu un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 978/2012². Paredzēts, ka ierosinātā regula stāsies spēkā 2024. gada 1. janvārī. Parastā likumdošanas procedūra turpinās un varētu netikt pabeigta līdz 2023. gada 31. decembrim. Tāpēc ir jāierosina Regulas (ES) Nr. 978/2012 darbības termiņa pagarināšana, lai nodrošinātu shēmas darbības nepārtrauktību pēc 2023. gada 31. decembra, līdz brīdim, kad tiks pieņemta un sākota piemērot nākamā regula.
- (4) Pašreizējās regulas pagarinājumam būtu jānodrošina laiks, kas vajadzīgs likumdošanas procesam, lai pieņemtu jauno regulu. Attiecīgi Regulas (ES) Nr. 978/2012 piemērošanas termiņš jāpagarina līdz 2027. gada 31. decembrim. Ja regula, kas balstīta uz Komisijas priekšlikumu COM(2021) 579, kļūst piemērojama pirms minētā datuma, Regulas (ES) Nr. 978/2012 piemērošanas perioda pagarinājums būtu attiecīgi jāsaīsina, vienlaikus nodrošinot pienācīgu pārejas periodu. Lai nodrošinātu Regulas (ES) Nr. 978/2012 piemērošanas nepārtrauktību, šī regula, ja to publicētu pēc 2023. gada 31. decembra, būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku no 2024. gada 1. janvāra,

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 978/2012 (2012. gada 25. oktobris) par vispārējo tarifa preferenču sistēmas piemērošanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 732/2008 (OV L 303, 31.10.2012., 1. lpp.).

² COM(2021) 579 final.

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Regulas (ES) 978/2012 43. panta 3. punktā gadskaitli “2023” aizstāj ar gadskaitli 2027”.

2. pants

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Ja publicēšana notiek pēc 2023. gada 31. decembra, šo regulu piemēro ar atpakaļejošu spēku no 2024. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētāja*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS
TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS “IEŅĒMUMI” —
PRIEKŠLIKUMIEM, KURIEM IR IETEKME UZ BUDŽETU BUDŽETA
IEŅĒMUMU DAĻĀ

1. PRIEKŠLIKUMA NOSAUKUMS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulu (ES) Nr. 978/2012 par vispārējo tarifa preferenču sistēmas piemērošanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 732/2008

2. BUDŽETA POZĪCIJAS

Ieņēmumu pozīcija (nodaļa/pants/postenis): 120. pants

Attiecīgajam gadam budžetā paredzētā summa: nav pieejams

(tikai piešķirto ieņēmumu gadījumā):

Ieņēmumi tiks piešķirti šādā izdevumu pozīcijā (nodaļa/pants/postenis): nav pieejams

3. FINANSIĀLĀ IETEKME

Priekšlikumam nav finansiālas ietekmes

Priekšlikumam nav finansiālas ietekmes uz izdevumiem, taču ir finansiāla ietekme uz ieņēmumiem.

Priekšlikumam ir finansiāla ietekme uz piešķirtajiem ieņēmumiem

Ietekme ir šāda:

(miljonos EUR, viena zīme aiz komata)

Ieņēmumu pozīcija	Ietekme uz ieņēmumiem ³⁴	12 mēnešu periods no 01.01.2024. <i>(attiecīgā gadījumā)</i>	2024. gads
120. /pants/	<i>Ietekme uz pašu resursiem</i>		-2977,6
Nodaļa/Pants/Postenis...			

Situācija pēc rīcības					
Ieņēmumu pozīcija	[N+1]	[N+2]	[N+3]	[N+4]	[N+5]
Nodaļa/Pants/Postenis...					

³ Summām par gadiem jāatspoguļo aplēses, kuru pamatā ir 5. iedaļā definētā formula vai metode. Par pirmo gadu gada summu parasti maksā bez samazinājuma vai proporcionalitātes piemērošanas.

⁴ Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.

Nodaļa/Pants/Postenis...					
--------------------------	--	--	--	--	--

(Tikai piešķirto ieņēmumu gadījumā ar nosacījumu, ka budžeta pozīcija jau ir zināma): nav pieejams

Izdevumu pozīcija ⁵	N gads	N+1 gads
Nodaļa/Pants/Postenis...		
Nodaļa/Pants/Postenis...		

Situācija pēc rīcības					
Izdevumu pozīcija	[N+1]	[N+2]	[N+3]	[N+4]	[N+5]
Nodaļa/Pants/Postenis...					
Nodaļa/Pants/Postenis...					

1. KRĀPŠANAS APKAROŠANAS PASĀKUMI

nav pieejams

CITAS PIEZĪMES

Vispārējā preferenču shēma (VPS), ievērojot zināmus nosacījumus, konkrētiem produktiem, kurus ievieš ES tirgū, piešķir muitas preferences.

Pamatojoties uz jaunākajiem pieejamajiem datiem (par 2019. gadu)⁶, šīs preferences ierosinātās VPS regulas ietvaros rada ES ieņēmumu zaudējumus 2 977,6 milj. euro vērtībā (1. pielikums).

Ar jauno regulu tiktu saglabātas esošās preferences. Turklāt iespējamība, ka shēma vairs netiktu attiecināta uz valstīm, kas sasniegušas vidēji augstu ienākumu statusu vai paraksta BTN ar ES, palīdzētu mazināt ieņēmumu zaudējumus.

Kopējais ieņēmumu zaudējums būtu 3970 milj. euro (bruto summa). Atņemot 25 %, kas dalībvalstīs tiek paturēti iekasēšanas izmaksu kompensēšanai, ieņēmumu zaudējumi ES budžetā būtu 2978 milj. euro, kas sadalīti starp dažādiem režīmiem šādā veidā:

Milj. euro	Pref. imports	Ieņēmumu zaudējumi	25 % samazinājums "Dalībvalstu iekasēšanas izmaksas"

⁵ Izmanto tikai tad, ja nepieciešams.

⁶ Dati par 2020. un 2021. gadu ir pieejami, bet nav izvēlēti par pamatu aprēķiniem, jo tie tiek uzskatīti par nepareiziem un nereprezentatīviem gadiem.

EBA	25 171	2764	2073
VPS+	8406	776	582
VPS	13 005	430	323
Kopā	46 583	3970	2978

1. pielikums. Ietekme uz ES ieņēmumiem pa saņēmējvalstīm

EBA valstis	Imports kopā x 1000 euro	Kritērijiem atbilstošs imports x 1000 euro	Preferenciāls imports x 1000 euro	MFN vidēji	EBA vidējā likme	ES ieņēmumu zaudējumi x 1000 euro
Afganistāna	49 655	19 501	14 802	2,9 %	-	434
Angola	3 520 990	37 270	31 004	7,7 %	-	2378
Bangladeša	15 927 629	15 874 498	15 366 176	11,7 %	-	1 805 019
Benina	19 183	2854	2059	7,0 %	-	145
Butāna	10 022	9817	9435	5,7 %	-	542
Burkinafaso	242 090	20 944	20 000	6,1 %	-	1225
Burundi	31 505	262	142	5,3 %	-	7
Kambodža	4 574 251	4 428 234	4 173 909	11,9 %	-	497 288
Centrālāfrikas Republika	12 149	66	-	-	-	-
Čada	135 515	1950	-	-	-	-
Komoru Salas	23 416	9408	8691	6,6 %	-	573
Kongo Demokrātiskā Republika	822 182	8453	1794	11,1 %	-	200
Džibutija	3184	874	81	11,5 %	-	9
Ekvatoriālā Gvineja	886 116	16843	7407	0,7 %	-	52
Eritreja	1962	1737	1681	11,9 %	-	200
Etiopija	520 210	255 691	246 854	8,8 %	-	21 684
Gambija	13 247	10 897	10 145	8,0 %	-	808
Gvineja	732 435	4534	1738	5,9 %	-	103
Gvineja-Bisava	64 299	515	411	8,4 %	-	35
Haiti	33 890	10 672	8747	11,0 %	-	962
Kiribati	66	65	12	11,0 %	-	1

Laosa	285 962	240 844	212 040	10,0 %	-	21 274
Lesoto	299 445	4710	597	9,1 %	-	54
Libērija	327 056	3113	2001	4,5 %	-	90
Madagaskara	906 173	698 620	8151	6,9 %	-	566
Malāvija	259 579	246 715	238 199	0,1 %	-	199
Mali	30 942	5873	3700	5,1 %	-	189
Mauritānija	675 106	336 957	332 825	8,8 %	-	29 243
Mozambika	1 619 461	1 144 760	1 099 775	3,0 %	-	33 386
Mjanma/Birma	2 731 998	2 593 015	2 470 859	11,0 %	-	273 017
Nepāla	67 719	59 535	55 329	7,9 %	-	4377
Nigēra	6185	3927	2583	1,0 %	-	26
Ruanda	52 002	10 968	10 046	5,9 %	-	593
Santome un Prinsipi	7659	877	740	3,4 %	-	25
Senegāla	471 995	337 004	330 186	10,0 %	-	32 859
Sjerraleone	265 673	2927	1455	3,3 %	-	48
Zālamana Salas	61 559	61 419	61 272	22,2 %	-	13 612
Somālija	23 119	301	-	-	-	
Dienvidsudāna	1862	1447	-	-	-	
Sudāna	272 348	7975	6998	1,6 %	-	113
Tanzānija	419 033	232 563	225 134	4,0 %	-	9052
Austrumtimora	4187	1256	0	12,3 %	-	0
Togo	211 711	17 563	16 359	6,4 %	-	1045
Tuvalu	224	88	-	-	-	
Uganda	416 610	131 769	129 242	7,6 %	-	9798
Vanuatu	742	77	22	4,0 %	-	1
Jemena	95 481	9726	8723	13,2 %	-	1148
Zambija	352 622	54 298	49 852	2,8 %	-	1371

EBA kopā	37 490 449	26 923 416	25 171 176	11,0 %		2 763 751
-----------------	-------------------	-------------------	-------------------	---------------	--	------------------

VPS+ valstis	Imports kopā x 1000 euro	Kritērijiem atbilstošs imports x 1000 euro	Preferenciāls imports x 1000 euro	MFN vidēji	VPS + vidējā likme	ES ieņēmumu zaudējumi x 1000 euro
Armēnija	334 119	200 580	196 657	4,6 %	-	9028
Bolīvija	547 509	83 017	78 203	1,7 %	-	1319
Kaboverde	84 537	68 040	61 240	20,1 %	-	12 288
Kirgizstānas Republika	104 734	7444	4541	5,5 %	-	249
Mongolija	74 705	17 351	14 060	11,0 %	-	1542
Pakistāna	5 917 043	5 268 942	5 116 967	10,1 %	-	514 803
Filipīnas	7 075 078	2 437 012	1 766 682	7,6 %	-	133 553
Šrilanka	2 266 802	1 922 801	1 167 843	8,9 %	-	103 391
VPS+ kopā	16 404 528	10 005 187	8 406 193	9,2 %		776 174

Vispārējās VPS valstis	Imports kopā x 1000 euro	Kritērijiem atbilstošs imports x 1000 euro	Preferenciāls imports x 1000 euro	MFN vidēji	VPS vidējā likme	ES ieņēmumu zaudējumi x 1000 euro
Kongo	737 147	2623	236	7,4 %	4,1 %	8
Kuka Salas	6385	1083		-	-	
Indija	38 052 127	8 626 452	7 929 033	9,6 %	6,5 %	247 014
Indonēzija	13 531 056	6 140 299	4 835 094	8,2 %	4,6 %	174 707
Kenija	971 904	334 198	1640	4,9 %	1,9 %	50
Mikronēzija	39	24	4	11,5 %	7,0 %	0
Nauru	202	10		-	-	
Nigērija	17 072 490	161 796	129 049	7,3 %	2,8 %	5726
Niue	269	35		-	-	
Samoa	879	457		-	-	
Strija	44 378	23 635	4143	8,3 %	4,4 %	162
Tadžikistāna	42 091	14 082	12 517	11,5 %	9,1 %	299
Tonga	237	177	127	9,7 %	3,2 %	8
Uzbekistāna	172 288	106 678	93 595	6,7 %	4,3 %	2220

Vispārējās VPS valstis	70 631 494	15 411 550	13 005 438	9,1 %	5,8 %	430 195
-------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	--------------	--------------	----------------